

Vliv použití taktických vzdušných výsadků v součinnosti s pozemními vojsky při ovládnutí řek na organizaci ženijního zabezpečení přechodu

(VM č. 5/1960)

Podplukovník Otakar Kratochvíl

Uvedený článek chci rozšířit o rozbor otázek ženijního zabezpečení taktického vzdušného výsadku se zvláštním zřetelem na usnadnění přechodu hlavních sil.

Hlavní úkoly ženijního zabezpečení taktického vzdušného výsadku použitého na řeku při násilném přechodu z chodu mohou být:

- zřizování průchodů v zátarasech při dobývání prostorů, které má taktický vzdušný výsadek udržet do příchodu divize prvního sledu (jejího předsunutého odřadu);
- zatarasování a ničení objektů na směru postupu nepřátelských tanků a k zajištění dobytých prostorů;
- ženijní úprava postavení, která zajišťují jednotky taktického výsadku;
- maskování;
- jednoduchá úprava stanoviště velitele taktického výsadku;
- ženijní úpravy pro usnadnění přechodu hlavních sil přicházejících k řece;
- ženijní průzkum pro plnění uvedených úkolů ženijního zabezpečení.

Na plnění jednotlivých úkolů se podílí přidělená ženijní jednotka a jednotky vzdušného výsadku, které upravují především svá postavení a provádějí maskování.

Ve svém příspěvku se budu zabývat těmi úkoly ženijního zabezpečení, které mají usnadnit přechod hlavních sil, přicházejících k řece.

Podle konkrétní situace mohou to být následující úkoly:

- ženijní průzkum pro potřeby hlavních sil;
- desadjustace, popřípadě dezaktivace a zajištění mostu, kterého se výsadek zmocnil;
- odčistění obou břehů a řeky;
- úprava břehů;
- zřízení přepraviště.

Při násilném přechodu z chodu má ženijní průzkum zjišťovat pokud možno nej-

podrobnější údaje o řece a okolním terénu.

Předběžný ženijní průzkum řeky je prováděn štáby a ženijními náčelníky z map, topografických popisů a jiných dokumentů. Tak jsou získávány poměrně velmi hrubé a všeobecné údaje, které je třeba upřesnit ženijním průzkumem prováděným ženijními jednotkami přímo na řece. To provádějí ženijní průzkumné skupiny nebo ženijní průzkumníci začlenění do průzkumných skupin armády a svazku prvního sledu, do průzkumných odřadů a samostatných průzkumných hlídek svazků a pluků prvního sledu ještě před příchodem vojsk k řece. Ovšem ani tyto průzkumy nemohou vždy podat vyčerpávající zprávy o řece.

Podrobnější zprávy o řece a okolním terénu může získat před příchodem vojsk k řece ženijní průzkum prováděný v rámci taktického vzdušného výsadku z prostoru, který je výsadkem ovládnut.

Úkolem ženijního průzkumu prováděného v rámci vzdušného výsadku pro potřebu svazku prvního sledu (jeho předsunutého odřadu) je zjistit:

- potřebné údaje o mostu, jestliže se ho výsadek zmocnil, a to hlavně únosnost mostu, šířku vozovky, stupeň přípravy k ničení a zamoření radioaktivními látkami, popřípadě stupeň poškození apod.;
- veškeré obvyklé technické údaje o řece;
- místa vhodná pro zřízení přepraviště;
- množství a druh cest na obou březích a jejich použitelnost;
- rozsah a druh zátarasů na březích, v řece, na přístupech k řece a na cestách potřebných pro rozvinutí přicházejících vojsk;
- podmínky pro maskování.

Rozsah ženijního průzkumu a jeho zaměření (závisí na konkrétních podmínkách).

☆

Jestliže se taktický vzdušný výsadek zmocnil mostu, je úkolem ženijních jedno-

tek provést jeho desadjustaci, popřípadě dezaktivaci a připravit jej tak pro přepravu předsunutého odřadu. Jestliže v prostoru, kterého se zmocnil vzdušný výsadek, není most, nebo nemá únosnost potřebnou pro přepravu tanků anebo byl nepřítelem zničen, je třeba připravit taková opatření, aby předsunutý odřad mohl co nejdříve začít s přepravou přes řeku.

Je-li v předsunutém odřadu motostřelecký pluk, může se v úseku řeky obsazeném vzdušným taktickým výsadkem přepravovat motostřelecký prapor následovně. Motostřelecké jednotky přepraví se na svých organických plovoucích obrněných transportérech a tanky přímé podpory pěchoty využívají brodů. Na nebrodných řekách vyčkávají obyčejně dokončení stavby mostu, která je zahajována zároveň s příchodem předsunutého odřadu k řece.

Je-li v předsunutém odřadu tankový pluk, mohou se tanky praporu prvního sledu přepravovat hlubokým broděním nebo na podvodních přepravištích. Podmínkou je vhodnost řeky pro hluboké brodění nebo pro jízdu tanků pod vodou a možnost usměrnit na předmostí tankový prapor vybavený soupravami pro jízdu pod vodou.

★

Ženíjní jednotky vzdušného taktického výsadek, určené pro přípravu rychlého přechodu předsunutého odřadu, budou odtarasovat břehy řeky, upravovat a vytyčovat brody a pomocí trhavin upravovat břehy v místě stavby mostu, vjezdy a výjezdy z řeky pro plovoucí obrněné transportéry a tanky.

Při soudobém tempu útočného boje a zvláště při pronásledování nepřítele v jeho operační hloubce nelze předpokládat, že nepřítel bude mít čas provádět rozsáhlé zatarasování stálými minovými zátaras. Nejvíce zátarasů bude zřízeno manévrem povrchově z aut, zatarasovacími stroji a z vrtulníků. Ovšem ani tyto povrchově položené zátarasu nebudou souvislé a budou zřízeny jen na nejdůležitějších směrech. Taktický vzdušný výsadek se může v prostoru své činnosti setkat s obojím druhem minových polí. Jestliže ovšem jde o vzdušný výsadek tankové divize zasazené na směr rozhodující činnosti armády na důležitém operačním směru, pak se může setkat v místech nejvhodnějších pro zřízení přepraviště s větším množstvím stálých minových zátarasů.

Způsob odtarasení závisí na způsobu položení minových polí. Maximální program

odtarasení nebude nikdy třeba realizovat. Zpravidla bude stačit odtarasit břehy v místě stavby mostu a vyhledat mezery mezi minovými poli pro obojživelné plovoucí transportéry a brodicí tanky, což při povrchově kladených minových polích není příliš obtížné, vytyčit je, prověřit řeku v potřebných místech na zakotvené vodní miny a odtarasit brody.

I ostatní ženíjní práce na řece je třeba provádět rychle, nejvhodnějším způsobem s minimální potřebou sil a materiálu. Na jejich provedení v minimálním rozsahu je možno uvažovat jednu ženíjní četou a jedno ženíjní průzkumné družstvo s potápěčským výcvikem za vedení zkušeného důstojníka. Rozhodující je totiž rychle se na řece orientovat a správně určit místa a druh nejněžších prací podle charakteru řeky a ženíjních opatření prováděných nepřítelem. Materiální vybavení ženíjní jednotky je omezeno na jedné straně únosností současných našich vrtulníků a na druhé straně vahou ženíjní techniky. Hlavní jejich úloha bude proto spočívat v trhavinách, průzkumných prostředcích a v lehkých člunech s motorickým pohonem.

Pro ostatní ženíjní práce na předmostí plněné ve prospěch vzdušného výsadek, včetně vyhledání cest pro rozvinutí předsunutého odřadu, je třeba počítat nejméně s další ženíjní četou vybavenou 300 protitankovými minami a trhavinami. Celková potřeba ženíjních jednotek v uvedeném případě dvě ženíjní čety a ženíjní průzkumné družstvo.

V průběhu přibližování předsunutého odřadu k řece vysunuje se mostová souprava tak, aby stavba mostu byla zahájena zároveň s příchodem prvního sledu k řece. Tím se uspiší zahájení přepravy po mostě. Bude třeba uvažovat i o další možnosti uspišení přechodu předsunutého odřadu divize, který spolupracuje s taktickým vzdušným výsadkem. Mám na mysli stavbu mostu v prostoru obsazeném taktickým vzdušným výsadkem ještě před příchodem předsunutého odřadu k řece. Pochopitelně takovou stavbu mostu není možno uskutečnit ve všech případech. Bezesporně však k ní může dojít například při postupu tankové divize v operační hloubce s předvídaným střetným bojem s přicházejícími operačními zálohami nepřítele tehdy, kdy tanková divize má předstih a dorazí k řece dříve, než nepřítel. V takovém případě je možný následující postup. Nejprve vysadit taktický vzdušný výsadek, který zajistí předmostí a oba břehy. Jestliže jsou vytvořeny předpoklady k udržení potřebného prostoru, do-

pravit vrtulníky přímo na řeku potřebné množství pontonových bloků JMS zavěšených pod vrtulníky a ženijní jednotku pro stavbu mostu. K manévru mostovou dopravou a ženijními jednotkami je třeba volit vhodný okamžik, aby most byl připraven k přepravě s malou zálohou času zároveň s příchodem předsunutého odřadu k řece. Uvedený manévr přepravními prostředky, který má podstatný význam pro plnění úkolu tankové divize, vyžaduje určité zajištění, jako například bezpečné umlčení pásma průletu, rušení nepřátelského radiolokačního průzkumu, maskování, opatření v rámci operačního maskování apod. V současné době jsou ještě otázkou vrtulníky potřebné únosnosti.

Moje úvahy platí ovšem pro ten případ, kdy se vzdušný výsadek na řece udrží.

Všechny otázky související s ženijním zabezpečením přechodu řeky předsunutým odřadem a jeho činností na předmostí musí být podrobně projednány na stupni taktický vzdušný výsadek, předsunutý odřad, ve smyslu rozhodnutí velitele divize, za přítomnosti zástupce ženijního náčelníka di-

vize, ženijního náčelníka útvaru tvořícího předsunutý odřad a velitelů ženijních jednotek vysazených se vzdušným výsadkem. O výsledku dohovoru musí být včas a podrobně informován jak velitel předsunutého odřadu, tak vzdušného výsadku. S taktickým vzdušným výsadkem bývá vysazován zástupce velitele předsunutého odřadu, aby byla zabezpečena lepší součinnost výsadku s předsunutým odřadem. Prostřednictvím jeho dovídá se velitel předsunutého odřadu a jeho ženijní náčelník o postupu ženijních prací na předmostí a řece v průběhu přibližování předsunutého odřadu k řece, což jim umožňuje upřesnit některé otázky.

Ženijní zabezpečení taktických vzdušných výsadků použitých na řeku při násilném přechodu z chodu má značný význam pro plnění úkolu výsadku. Usnadňuje dobytí a udržení předmostí na řece. Kromě toho činnost ženijních jednotek vysazených se vzdušným výsadkem může mít podstatný význam pro urychlení přechodu předsunutého odřadu provedením přípravných prací na řece.